

เทคนิคการสอนและการวัดผลเชิงสร้างสรรค์
องค์ความรู้ที่ได้จากการจัดการความรู้ ปีการศึกษา 2555

คณะศิลปศาสตร์

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ

อาจารย์ภูษานันท์ โชคนิรันดร์ชัย และอาจารย์พาสินี จันทรรตรี : ผู้เรียบเรียง

.....

เทคนิคการสอนเชิงสร้างสรรค์

๑. ไม่เน้นการบรรยาย ใช้การสอนแบบสนทนาแลกเปลี่ยนโดยให้นักศึกษาร่วมแสดงความคิดเห็น และแลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องราวต่างๆ ทั้งในบทเรียนและนอกบทเรียน หรือใช้วิธีการสอนทุกสัปดาห์ผ่านการเล่าเรื่องจากสิ่งตีพิมพ์ วารสาร หนังสือพิมพ์ สื่อสังคมออนไลน์ หรือสื่อโทรทัศน์ที่ทันสมัย อันเป็นการยอมรับและให้อิสระในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของนักศึกษา นอกจากนี้ยังเป็นการส่งเสริมและกระตุ้นให้นักศึกษาทุกคนได้แสดงความคิดเห็นในวิถีทางที่สร้างสรรค์ของตนโดยไม่มีการต่อต้านหรือยับยั้งความคิด และอาจารย์ผู้สอนไม่ควรกำหนดรูปแบบความคิดและบุคลิกท่าทางของนักศึกษาในชั้นเรียนให้เหมือนกับพิมพ์เดียวกัน

๒. หาสื่อจากภายนอกประกอบการสอน เช่น สิ่งตีพิมพ์ วารสาร หนังสือพิมพ์ เอกสารจากการประกอบธุรกิจจริง เช่น บิลเงินสด ใบเสร็จ ใบใบคำใช้จ่ายต่างๆ สื่อ Multimedia เข้ามาช่วยในการสอน เช่น VDO You tube หรือ e-learning โดยการเชิญชวนให้เข้าไปใช้ หรือแม้กระทั่งเกมออนไลน์ สื่อสังคมออนไลน์ สื่อโทรทัศน์ที่ทันสมัย ที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อที่ต้องบรรยายก็สามารถนำมาปรับใช้ในการเรียนการสอนได้เช่นกัน โดยสอดแทรกเนื้อหาความรู้ที่ต้องการให้นักศึกษาทราบ

๓. หากิจกรรมต่างๆ มาเสริมเพื่อดึงดูดความสนใจของนักศึกษา อาทิเช่น หาเกมที่เกี่ยวข้องกับ ไวยากรณ์นั้น ๆ หรือเนื้อหานั้น ๆ มาให้นักศึกษาได้เล่น พร้อมกับสามารถจดจำเนื้อหาได้ด้วย เช่น เกมบอกต่อ คือให้นักศึกษาแบ่งกลุ่ม และมีคำให้นักศึกษาคนแรกดูและทำท่าทางต่อไปเรื่อย ๆ จนถึงคนสุดท้ายและให้คนสุดท้ายเดาคำคำนั้น เป็นกิริยาอะไร และกลุ่มไหนได้มากที่สุดก็ชนะ อาจจะมีของรางวัลเล็ก ๆ ให้ นอกจากเกมก็อาจจะดึงดูดด้วยวิธีการอื่น ๆ เช่น DVD ,CD หรือให้นักศึกษาแสดงบทบาทสมมุติ

๔. การกำหนดกิจกรรมให้พิจารณาตามลักษณะรายวิชา เช่น การใช้กรณีตัวอย่างจากสถานการณ์ปัจจุบัน การแสดงบทบาทสมมุติจากเนื้อหาที่เรียน หรือการไปศึกษาดูงานนอกสถานที่ เป็นการฝึกให้นักศึกษาได้เห็นสภาพตามความเป็นจริง ได้เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ

๕. ส่งเสริมให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการเรียนการสอน และไม่บังคับให้นักศึกษาทำในสิ่งที่ยากเกินไป โดยร่วมทำเป็นกลุ่ม หาสิ่งที่น่าสนใจมาทำภายใต้ข้อตกลงที่อาจารย์ได้กำหนดกรอบไว้ แล้วร่วมกันสรุปเรื่องต่างๆ ที่ได้นำเสนอ และแสดงความคิดเห็น และอภิปรายร่วมกันเป็นกลุ่ม เพื่อหาข้อสรุป ข้อเสนอแนะ และปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน เพื่อเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้มีการแสดงออกอย่างอิสระทั้งความคิด ความรู้สึก และการปฏิบัติ

๖. ให้นักศึกษาได้ศึกษาค้นคว้านอกห้องเรียนทั้งแบบเดี่ยว แบบคู่ และเป็นกลุ่ม โดยอาจให้นักศึกษาเป็นผู้เลือกหัวข้อตามความสนใจเอง การมอบหมายให้ทำงานเป็นกลุ่มเพื่อฝึกการอยู่ร่วมกันในสังคม การทำงานเป็นทีม หรือศึกษาดูงานและปฏิบัติงานในสถานที่จริง เพื่อฝึกให้นักศึกษาเป็นคนช่างสังเกต รู้จักการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจที่เหมาะสมและมีวิจารณญาณ

๗. ให้นักศึกษาได้ศึกษางานตามหัวข้อที่กำหนดและนำเสนองาน โดยทำเป็นโครงงานกลุ่ม ร่วมกับเพื่อนเพื่อบูรณาการความรู้ร่วมกัน ในการวางแผน การดำเนินงาน รวมทั้งฝึกการเขียนเอกสาร เป็นการฝึกให้นักศึกษาได้รู้จักหลักคิด มีกระบวนการคิดอย่างสร้างสรรค์ เมื่อเกิดปัญหาขึ้นสามารถนำไปประยุกต์ใช้แก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๘. ให้นักศึกษาได้มีการถอดบทเรียนทุกครั้ง หลังจากการทำกิจกรรมจิตอาสา ในหัวข้อความรู้ที่ได้รับ ปัจจัยความสำเร็จจากการทำกิจกรรม ข้อเสนอแนะ เป็นต้น เนื่องจากนักศึกษาได้ลงมือปฏิบัติจริง ได้รับประสบการณ์ตรงเป็นการถอดข้อบกพร่องจากข้อผิดพลาดในการทำงานและเกิดความคิดสร้างสรรค์มากขึ้น และสามารถเป็นแบบอย่างในครั้งต่อไปได้

๙. เชิญผู้เชี่ยวชาญหรือผู้มีประสบการณ์จากภายนอกเข้ามามีส่วนร่วมในการเรียนการสอน เช่น ตัวแทนจากสถานประกอบการ ผู้ประสบความสำเร็จในงานสาขาอาชีพนั้นๆ หรือรุ่นพี่กลับมานำเสนอประสบการณ์ มาเล่าให้ฟัง ช่วยให้นักศึกษาได้รับข้อมูลจากผู้มีประสบการณ์ตรง ซึ่งจะช่วยสร้างสีสันในการเรียนการสอนให้นักศึกษาไม่รู้สึกเบื่อหน่าย

๑๐. ส่งเสริมให้เกิดการอ่านตามความสนใจของนักศึกษา เพื่อส่งเสริมกระบวนการคิด โดยให้นักศึกษาอ่านหนังสือนอกเวลาว่างๆ เช่น เรื่องสั้น หรือเนื้อหาสั้นๆ ตามเว็บไซต์ ด้วยเพียงแค่นั่งสอเล่มเล็กๆ สักเล่มหนึ่ง จะสามารถช่วยกระตุ้นพัฒนาการทั้งด้านสมอง ภาษา ความคิด และจินตนาการ เพราะการอ่านเป็นการเสริมสร้างความรู้ในด้านต่างๆได้ ซึ่งปัจจุบันวิวัฒนาการอ่านก็เปลี่ยนไปมีทั้ง e-book หรือการอ่านผ่านอินเทอร์เน็ต ที่สะดวกสบายมากยิ่งขึ้น

๑๑. ส่งเสริมให้นักศึกษาทำการบ้านโดยทำแบบฝึกหัดออนไลน์ หรือทำ power point สรุปในเรื่องที่มอบหมาย แล้วออกมาแนะนำหน้าชั้นเรียน การเข้าไปดาวน์โหลดเอกสารประกอบการเรียนการสอนจากเว็บไซต์ของสาขาวิชานั้นๆ หรือการเข้าดูข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนจากแหล่งอินเทอร์เน็ตที่อาจารย์ผู้สอนกำหนด เป็นการส่งเสริมให้นักศึกษาได้ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนการสอน

๑๒. สร้างความคุ้นเคยกับผู้เรียนและการลดบรรยากาศความตึงเครียดในการเรียน ด้วยวิธีการต่างๆ เช่น การเรียกชื่อเล่นของนักศึกษาแทนการเรียกชื่อจริง สร้างบรรยากาศในการเรียนให้มีความสุข นักศึกษารู้สึกได้รับความสนิทสนม ไว้วางใจ เป็นมิตร ตลอดจนให้ความดูแลช่วยเหลือจะทำให้ผู้เรียนมีความกล้าและอยากเรียนรู้มากขึ้น การที่ตำหนิตายๆ ดุด่าว่ากล่าว จะทำให้นักศึกษารู้สึกอับอาย เสียหน้า และขลาดกลัวที่จะเรียนรู้ บางครั้งยึดหยุ่นกฎเกณฑ์ รับฟังความคิดเห็นนักศึกษา ไม่จู้จี้จั่วไซ อาจจะเป็นการปิดกั้นความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียนไปได้

๑๓. ให้นักศึกษารับผิดชอบเช็คชื่อเข้าห้องเรียนเอง ไม่เช็คชื่อให้คนอื่น เป็นการฝึกความซื่อสัตย์ เป็นการสร้างบรรยากาศการเรียนการสอนที่มีการยอมรับ แสดงให้เห็นว่าอาจารย์ผู้สอนมองเห็นคุณค่าและให้เกียรตินักศึกษา นักศึกษาจะเกิดความเชื่อมั่นในความมีเกียรติศักดิ์ศรีของตน ไม่ช่วยเหลือเพื่อนในทางที่ผิด

๑๔. วัดผลระดับความรู้ของนักศึกษาก่อนเรียน เพื่อแบ่งนักศึกษาเป็นสองกลุ่ม แล้วให้นักศึกษาเก่งช่วยนักศึกษาทักษะอ่อนเพื่อให้ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน อาจมีการวัดผลจากคะแนนสอบว่านักศึกษาที่เก่งหรือเข้าใจในเรื่องมากกว่าคนอื่น จะสามารถถ่ายทอดสิ่งที่ตนรู้ให้เพื่อนที่อ่อนกว่าได้รู้เท่ากับตนหรือไม่ เป็นการสอดแทรกให้นักศึกษาได้มีคุณธรรมจริยธรรม และก่อให้เกิดจิตสำนึกที่จะช่วยเหลือเพื่อนร่วมชั้นด้วย

๑๕. เปิดโอกาสให้นักศึกษาที่มีปัญหาการเรียน มาหย่อนชื่อเพื่อขออนัดพบพูดคุยได้ โดยอาจารย์จะเลี้ยงขนมหรือเครื่องดื่ม แล้วให้นักศึกษาพูดคุยปรึกษาข้อสงสัย โดยบรรยากาศจะได้เป็นกันเอง นักศึกษาจะกล้าพูดกล้าถามมากกว่าสอนอยู่ในห้องเรียนเพราะบางคนอายเพื่อนที่ถามคำถามง่าย ๆ อยากรู้จะเป็นการส่วนตัว

การวัดผลเชิงสร้างสรรค์

๑. ใช้การวัดผลด้วยวิธีการหลากหลาย ไม่ใช้การเขียนตอบข้อสอบเพียงอย่างเดียว เช่น สังเกตจากการทำงานร่วมกันของนักศึกษา ฟังจากการบูรณาการความคิดที่ได้จากเพื่อน ๆ หรือสังเกตจากพฤติกรรมอื่น ๆ

๒. การนำเสนองานของนักศึกษาในการบูรณาการความรู้ โดยสิ่งที่วัดได้ คือ

- ทักษะการนำเสนอ
- ความรู้ที่ได้จากการเรียนแต่ละบท
- ความคิดสร้างสรรค์

๓. มีการวัดผลเป็นรายชั่วโมงให้คะแนนทุกคาบที่มีการสอนนักศึกษาจะได้มาเรียนสม่ำเสมอ

๔. แจ้งการวัดผลรายเป็นบุคคลพร้อมข้อปรับปรุง

๕. การออกข้อสอบเชิงประยุกต์ใช้ เช่น อัดนัย ให้นักศึกษามีโอกาสแสดงความคิดเห็น

๖. การให้คะแนน โดยการประเมินร่วมกันทั้งเพื่อน อาจารย์ กลุ่ม และตนเอง

๗. ให้นักศึกษามีแฟ้มประเมินผลงานตนเอง

๘. ให้นักศึกษานำเสนอผลงาน และนักศึกษาที่มีส่วนร่วมกับการนำเสนอ ถาม ตอบ จะมีคะแนนให้

๙. มีของขวัญให้นักศึกษาที่ทำคะแนนสอบกลางภาคได้ดี เพื่อสร้างแรงจูงใจในการเรียน

แหล่งที่มาของข้อมูล

บุคคล

อาจารย์คณะศิลปศาสตร์. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้. วันที่ 10 มกราคม 2556 และ 1 เมษายน 2556.

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ.

เอกสาร

แก้วกาญจน์ สรรศรี. 2554. การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยด้านการอ่านจับ

ใจความและความคิดเชิงสร้างสรรค์เรื่องวรรณกรรมนิทานท้องถิ่นประถมศึกษาปีที่ 2 ด้วย

กิจกรรมการเรียนรู้แบบ CIRC. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและ

การสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คณะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร. 2555. กระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้สำหรับการจัดการเรียน

การสอนที่พัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักศึกษา. มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ครูนาย(นามแฝง). ม.ป.ป. การสอนเพื่อให้เกิดความคิดเชิงสร้างสรรค์[ออนไลน์ สืบค้นจาก

<http://www.gotoknow.org/posts/143334> (วันที่สืบค้น 10 เมษายน 2556)

ถวัลย์ มาศจรัส. 2548. คู่มือความคิดสร้างสรรค์ในการจัดทำวัตกรรมการศึกษา. กรุงเทพฯ: ชารอักษร.

สาวิตรี ยิ้มข่อย. 2548. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา

และวัฒนธรรม และความคิดสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่จัดการเรียนรู้แบบ

โมเดลซิปปา (CIPPA MODEL) กับวิธีสอนแบบปกติ. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขา

หลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

อารี พันธมณี. 2543. การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์สู่ความเป็นเลิศ. กรุงเทพฯ: พัฒนาศึกษา.
